

И НИЕ СИТЕ ЌЕ ПОБЕДИМЕ

Надворешниот и јавен судир меѓу Епископите на две или повеќе Цркви, особено кога причина не се догматски и суштински канонски прашања, е последица на страста од која се тие, повеќе или помалку, внатрешно заробени. Таа страст е секогаш славољубието - желбата за власт и слава. Значи ако една по една ги извадиме сите обвивки со кои е замаскиран проблемот, било да се тие канонски или литургиски или етнофилетистички или политички обоени, на крајот ќе дојдеме до неговата суштина: славољубието на конкретните личности. Страста за световна власт и слава е неразделна од непросветленоста како и од демонот поврзан со неа.

Што се однесува до случајот помеѓу Македонската Православна Црква и Српската Православна Црква, јасно им е на сите дека, сепак, Епископите на МПЦ не се тие коишто посегаат на туѓи државни територии и на туѓ народ туку, според сопствените духовни сили, се грижат за своите верни. Можеби, секој од нас посебно, како човек, има свои слабости, но ние не правиме такви пастирски промашувања со толку разорни последици како неколкумина српски Епископи: упорно го негираат и присвојуваат македонскиот народ, а на штета на црковното единство и на штета на општото сведоштво на Богочовекот Христос во светот. Дури може да се рече дека административно сме се одрекле од делови на нашиот народ кои сега се наоѓаат на територии на соседните држави и под јурисдикција на тамошните Помесни Цркви, само заради мир во Црквата. Од иста причина, постојано ги одбиваме барањата да помогнеме при формирање на црковна организација на територија под јурисдикција на Српската Православна Црква (Р. Црна Гора).

Истите неколкумина влијателни Епископи на СПЦ, значи, еднострано го прекинаа дијалогот со нас не заради несогласувањата околу каноните туку заради нивното неприфаќање на името - Македонска Православна Црква. Од каде го гледаме тоа? Сите суштински литургиски и канонски прашања беа восогласени со последниот работен документ од Ниш (2002 г.) на двете комисији за дијалог, освен прашањето за името. (Затоа и тоа беше петтиот по ред работен документ, но прв што беше потпишан). Може ли некој од српската комисија за дијалог да ми посочи околу кое канонско прашање не ги восогласивме нашите ставови? Нормално, нема такво нешто освен прашањето за името. Нивниот проблем со името на нашата Црква веднаш укажува на чисто политичката природа на овој спор. Повикувањето, пак, на некакво прекршување на каноните на Црквата во контекст на меѓусебниот црковно-политички судир сега е само безуспешна злоупотреба во психолошката војна за придобивање на верни, но неуки, луѓе на српска страна.

Дијалогот треба да продолжи таму каде што е сопрен, со цел да најдеме начин како веднаш да го надминеме недоразбирањето помеѓу нас, а не постојано да се навраќаме на она што нè разделува. Тоа што нè обединува (Богочовекот Христос) е вечно и непроменливо, а тоа што нè разделува (световната политика) е времено и променливо. Кога веќе сме седнале на масата за дијалог и сме се согласиле околу главните канонски и литургиски прашања, голема штета е повторно да се вратиме на почетокот од недоразбирањата во коишто скоро никој од нас не учествувал и голема штета е да се сопнеме околу чисто световни, политички прашања. И не само тоа, ние имаме и морална и правна обврска, потврдена и со епископски потписи, да изнајдеме решение кое ќе го прифатат и Соборот на Српската Православна Црква и Синодот на Македонската Православна Црква. А блиску сме до тоа. Авантурата што во меѓувреме се случи, за сериозни луѓе не треба да е пречка да продолжат понатаму.

Ако има уште такви коишто сакаат да нè вратат назад, на почетокот од спорот, ќе ги запрашаме да ни одговорат, што е поголемо промашување на црковните правила: преминување од веќе признатата самостојност во 1959 на автокефалност во 1967 година (согласно пастирските потреби на нашата Помесна Црква, согласно 34. Апостолско правило, согласно историскиот црковен континуитет и согласно дотогашната пракса меѓу православните) без политичка согласност на надлежниот административен црковен центар - тоа што го направивме ние; или, погрешниот пастирски пристап - тоа што го прават тие? Токму и целата вистина да е на нивна страна, како ќе му ја пренесат и предадат на македонскиот народ, чиешто име и идентитет не го почитуваат и чиешто основни човекови права и достоинство постојано ги газат?

Безусловното почитување на нечие име и идентитет е основен црковен пастирски принцип и предуслов за комуникација! Пастирот не го интересира од каде и од кога произлегува чувството на личен и национален идентитет кај еден човек или кај еден народ, и така во *Христос нема Јудејци ни Елини* (Гал. 3, 28), односно Македонци и Срби, туку Пастирот, едноставно, чувството на личен и национален идентитет безусловно го почитува како основен предуслов за личен однос и заедница. Светиот апостол Павле не рече: *на сите им кажав кој е што* (кој како национално да се чувствува), туку: *на сите им станав сè* (на Македонецот - Македонец, на Србинот - Србин), *та по каков и да било начин да спасам некого. А ова го правам заради Евангелието, за да бидам учесник во него* (1 Кор. 9, 19 - 23). Ако постапувањето на овој начин е пастирскиот идеал и сведоштво на Дух Христов во Апостолите, тогаш што е денешното барање (уцена) да се откажеме од името Македонска Православна Црква (кое ние го користиме заради актуелните пастирски причини) како основен предуслов за признавање и за воспоставување на литургиска заедница меѓу нашата и останатите Цркви? Но, литургиското „амин“ на верниот народ, кое во случајов било и ќе биде наша поткрепа а не нивна, е главниот теолошки коректив на сите пастирски промашувања, и сегашни и идни.

Признатата самостојност во 1959 година од страна на Српската Православна Црква значеше дека Македонската Православна Црква има свој Синод, свој Поглавар и право на слободен избор на своите Епископи, како и свој Устав и свој Врховен Црковен Суд. Затоа, административниот премин од веќе призната самостојност на автокефалност што се случи во 1967 година, после осум години самостојно постоење на нашата Црква, сепак не е доволна теолошка и црковна причина за едностраното прекинување на литургиската заедница; особено не во време на суптилен прогон на Црквата во коешто живееме. Ниту Српската Црква со тоа изгуби нешто од својата полнота, ниту пак на нашата Црква нешто ѝ се придодаде. Прекинувањето на заедничкото сослужување во случајов е преземање литургиска мерка од страна на Српската Православна Црква против чисто административниот акт на Македонската Православна Црква. Тоа е несоодветна и теолошки неоправдана црковна реакција. Тоа е световна, а не пастирска постапка. Тоа е прекумерен и несоодветен одговор. Со други зборови, ако тоа што го направи МПЦ, СПЦ го смета за политичка постапка, тогаш на таквата постапка требаше да одговори исто така само со политичка мерка - со непризнавање на автокефалниот статус (или со непризнавање на името на Црквата), а не и со литургиска мерка - прекинување на заедничкото сослужување.

Архиепископот на Македонската Православна Црква никогаш не престана да го спомнува на светата Литургија Патријархот на Српската Православна Црква и другите Поглавари, ниту пак сме престанале некогаш да го бараме литургиското единство со нив. Затоа, сите ние заедно, како Епископи, треба што поскоро да се надминеме себеси (да се покаеме) и преку взаемно простување и помирување да го воспоставиме и видливото литургиско единство, односно заедничкото сослужување на Епископите на Македонската Православна Црква со Епископите на Српската Православна Црква на светата Литургија, дури и без претходно да ги решиме сите меѓусебно отворени прашања, а на радост на целата Црква, небесна и земна.

Првите христијани сите свои проблеми ги решавале внатре во молитвената заедница, собрани на светата Литургија. И многу посложени проблеми во историјата на Црквата, дури и такви што засегаале во догмите ('едносуштен' и 'сличносуштен'), биле надминувани со одржување и непрекинување на заедничкото сослужување. Еден поучен пример за сите нас, надвор од црковното организирање, е комуникацијата на Р. Македонија и Р. Грција: иако меѓу нив сè уште егзистира проблемот со името на нашата држава, сепак тие не ги прекинаа суштинските меѓусебни односи на сите нивоа, од економско до политичко. Што е најчудно, сите држави во принцип се непријателски расположени едни кон други. Ние, пак, кои како Цркви сме во суштина едно и кои требаше да бидеме пример на единство, станавме камен на сопнување меѓу народите. Но, имаме и црковен пример за истиов проблем: Православната Црква во Америка исто заради името и статусот - никој не ја признава освен Московската Патријаршија, а сите Цркви сослужуваат со неа. Или, Руската Задгранична Црква со која никој не сослужуваше до сега освен Српската Православна Црква. Зошто да има двоен аршин кога е во прашање Македонската Православна Црква? Ние, додуша, и така служиме или сослужуваме и се причестуваме во неколку други Помесни Цркви, но зошто тоа да биде тајно...?

Значи ако сакаме можеме да прифатиме и привремено решение на проблемот, а такви привремени решенија очигледно се познати и од световни и од црковни примери. Во конкретниот случај тоа би значело дека Епископите на двете Цркви би можеле заеднички да сослужуваат врз основа на досега договореното, а проблемот со името на нашата Црква да се реши согласно со одлуката за името на нашата држава што ќе ја донесат засегнатите држави меѓусебно или меѓународната заедница. И онака ние

како Една Црква не би требало да имаме ништо со тој проблем. Исто така, сите Помесни Цркви можеме да се договориме во својата взаемна комуникација привремено да ги користиме нашите основни црковни имиња: Охридска Архиепископија, Пеќска Патријаршија, Атинска Архиепископија итн. Ако случајно дозволиме државите пред нас како Цркви да го решат проблемот или, не дај Боже!, и потоа да останеме разединети, само ќе покажеме дека сме безнадежно болни.

Тоа е црковното решение на меѓусебните несогласувања, особено заради немоќта да ја совладаме сами, без Господ, доминацијата на зло и разединетоста и во себе и помеѓу нас. Со заедничкото сослужување радикално би се сменила и перспективата од која се гледа на проблемот. Секој црковен спор изгледа многу пострашно отколку што реално е после прекилот на заедничкото сослужување. Прекилот е во суштина и главниот проблем.

Како што рековме, најосновен услов, согласно црковниот метод за решавање на проблемите, е покајанието, односно простувањето и барањето прошка. Ако простуваме, демонот кој сега раководи со настаните ќе ја изгуби својата власт и ние сите ќе победиме. Тогаш и луѓето ќе нè препознаат дека сме ученици Христови и ќе се прослави Отецот наш Небесен. Инаку сега, сите заедно во очите на секој нормален човек изгледаме многу бедно и смешно...

СТАНОВМЕ ЛЕГЕНДИ А СÈ УШТЕ СМЕ ЖИВИ

Секој печатен медиум настојува да пишува за интересни случувања, се разбира, за да биде читан. На тој начин, печатениот медиум станува популарен и продаван, а секако заработува и пари. Луѓето, сакајќи да се информираат за настаните, го купуваат печатениот медиум и за тоа плаќаат. Луѓето за коишто се пишува, без оглед на тоа што се пишува, стануваат познати и славни. Славата често со себе носи и пари. Значи, ем добиваат бесплатна реклама во медиумот, ем имаат финансиска корист од тоа. Инаку, значајни промени во ситуацијата што била тема на написот обично потоа нема. На ова ниво од случувањата сите се задоволни и среќни, кој помалку кој повеќе, и благодарни едни на други. Тоа е гледање на работите само површински и од чисто човечка перспектива.

Но, постои и Божја перспектива од која се гледа на ова за што зборуваме, а еве зошто треба да ја имаме предвид: Сите забораваме на Бога во времето кога мислиме дека здравјето, среќата и бизнисот ни врват, а потоа се чудиме кога одеднаш сè ќе се смени на лошо. Ја спомнуваме загубата на приземните вредности затоа што никој не се вознемирува од загубата на она што не го ни вкусил - небесното. И никој за тоа не е крив освен злото во самиот човек, кое му прави простор на демонот да го стави неговиот живот под своја контрола. Кон злото или доброто, внатре во себе, секој слободно се приклонува. Значи, должни сме да потсетиме како одеднаш се губи она што се сака, а секој нека си го избере патот по кој ќе врви.

Новинарите треба да внимаваат што пишуваат, зашто од тоа може да произлезе некое јавно добро или зло. Во зависност од големината на причинетото добро или зло ќе дадат одговор пред Бога уште сега, во овој живот, а и во Царството Небесно. За доброто ќе бидат наградени со Божја помош и милост, а со стореното зло, ако не се покајат, самите себе ќе се казнат и сигурно ќе го најдат истото како соодветна пречка на патот од својот живот. И народната вели: што си посеал, тоа ќе жнееш. Казната доживеана уште во овој живот може да е спасителна и искупителна варијанта, зашто ако биде и причина за покајание ќе го ослободи сторителот на злото од казната во идниот век. Исто така треба да се внимава и со кои чувства и со која намера се пишува тоа што се печати. Едно е да се пишува од омраза и освета, друго заради слава и пари, а трето - со тага и заради вистината. Постојат и други комбинации освен набројаните, но треба да се внимава која комбинација ја привлекува Божјата милост, а заради која се губи Божјата милост.

Понекогаш, многу ретко, Црквата или Епископот на локалната Црква (на некоја Епархија) може, од педагошки причини, јавно да соопшти дека некој човек со својот грев отпаднал од Бога и не може да учествува во животот на Црквата, односно не може да се причестува со Телото и Крвта Христови сè додека не се покае. Значи Црквата не го проколнува туку само става на знаење дека тој човек со своите зли дела отпаднал од Бога. Црквата дури не мора ни да знае, ниту пак кој било друг, за гревот на некој човек, но таквиот и да учествува во нејзиниот живот, тоа ќе биде само напразно и за уште поголема осуда, односно за поголемо отпаѓање од Бога и за поголемо проклетство. Без оглед на тоа дали луѓето го виделе и знаат за злото што некој го направил, Бог секогаш гледа и знае. Духовниот отец, за време на светата тајна покајание и исповед, насамо, исто така може да предочи некому дека заради неговите гревови (на пример, абортус), времено, додека да се покае не смее да се причестува. Да повториме уште еднаш: човек со своите зли дела самиот отпаѓа од Бога и се проколнува, а Црквата или Епископот или духовниот отец може отпаѓањето само да го соопшти јавно, за сите да знаат (што е многу ретко) или лично, на знаење на конкретниот човек (што е вообичаена пракса). Црквата или нејзиниот Епископ или пак духовниот отец немаат власт да проколнуваат, ниту по грешка. На пример, ако Епископот или духовниот отец неправедно или по грешка му соопштат на некој дека заради некој грев е отпаднал од Црквата, а човекот не го сторил гревот, таквата нивна изјава пред Бога не значи ништо. Се случувало, во историјата на Црквата, луѓе, по грешка или неправедно обвинети, всушност да се светители, луѓе најблиски до Бога.

Секој човек пред светата тајна Крштение, односно пред соединувањето со Христос, се одрекува од гаволот и од сите негови мисли, зборови и дела, како и од сите негови помошни сили. Кога човек се крштева како дете, во негово име се одрекува кумот, кој презема и дел од обврските за негово правилно духовно растење. Ако човек и после крштевањето свесно и слободно се приклони кон злото, кон лошите мисли, лошите зборови и лошите дела, тогаш тој му остава простор на демонот да завладее со неговиот живот. Демонот е лажго, татко на лагата и човекоубиец, уште од почетокот, а конечното отпаѓање од Бога и смртта се крајот на патот по кој тој го води човекот. Грижата на совеста, обременетоста со лоши мисли, немирниот сон, разните несреќи, зависности и болести на луѓето се само знаци за тоа дека патот по кој тргнале е погрешен. Како ќе се приближува крајот на патот, тие знаци ќе бидат сè почести. Секој човек од Бога добива и време за покајание, но колку повеќе и поголеми гревови прави, толку тоа време му се скратува. Кога му простуваме на оној што ни греши, ние можеме со нашата љубов и молитва да му го продолжиме времето одредено за покајание.

Епископите или духовните отци имаат и обврска да ги опоменуваат луѓето дека патот по кој тргнале не води кон добро. Голем грев прават свештените лица ако одвреме-навреме не ги опоменуваат и потсетуваат луѓето за тесниот пат до Царството Небесно. Тоа можат да го прават и како некои што заглавиле на погрешниот пат, или како некои што се враќаат од погрешниот пат. Најдобро е ако тоа го прават како некои што го поминале и со сигурност го покажуваат правиот пат. Не треба да им се лутиме, како што не му се лутиме и на лекарот кој заради наше здравје понекогаш ни причинува болка. Во секој случај им должиме благодарност...

Колку понавреме се сфатат овие духовни закони, толку подобро.

Господ да ни прости и да нè помилува сите!

